

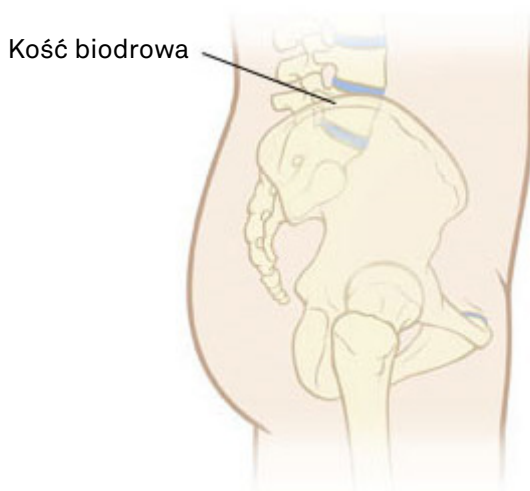
Edukacja pacjentów | Hematologia i Onkologia

Aspiracja i biopsja szpiku kostnego: przed zabiegiem

Szpik kostny to miękka, gąbczasta tkanka, która znajduje się wewnątrz kości. Tkanka ta wytwarza większość komórek krwi. Czasami lekarz pobiera próbkę szpiku kostnego z organizmu pacjenta, aby ją przebadać. Zabieg ten nazywamy aspiracją lub biopsją szpiku kostnego. Aspiracja oznacza pobranie niewielkiej ilości płynu i komórek ze szpiku kostnego. Biopsja oznacza pobranie większej próbki tkanki szpiku kostnego.

Podczas obydwu zabiegów specjalista ochrony zdrowia (lekarz, pielęgniarka lub felczer) wprowadza igłę do kości, aby pobrać próbkę. Często wybiera do tego celu tylną część kości biodrowej (Rysunek 1). Zazwyczaj specjalista ochrony zdrowia jednocześnie wykonuje zabieg aspiracji oraz biopsji szpiku kostnego. Pobrane próbki wysyłane są do badania w laboratorium.

Rysunek 1. Kość biodrowa

Cel zabiegu

Lekarz może zlecić wykonanie tych zabiegów, aby:

- › dowiedzieć się, dlaczego pacjent boryka się z określonymi problemami lub infekcjami krwi lub szpiku kostnego;
- › sprawdzić, czy nie występuje nowotwór, np. białaczka;
- › sprawdzić, czy nowotwór zajął szpik kostny;
- › monitorować przebieg leczenia przeciwnowotworowego, na przykład chemioterapii;
- › przygotować dalsze leczenie, na przykład transplantację komórek macierzystych.

Lekarz wyjaśni Panu/Pani przyczynę, z powodu której wymagane jest przeprowadzenie zabiegu i odpowie na wszelkie pytania.

Przygotowanie do zabiegu

Należy stosować się do instrukcji lekarza. Należy też poinformować zespół opieki medycznej :

- › O wszelkich lekach, jakie Pan/Pani przyjmuje, zarówno tych na receptę, jak i tych kupionych bez recepty. Być może niektóre z nich lub wszystkie leki trzeba będzie przestać przyjmować przed zabiegiem. Mogą to być:
 - leki rozrzedzające krew (w tym aspiryna),
 - zioła,
 - witaminy lub inne suplementy.
- › O wszelkich alergiach na leki lub jakichkolwiek reakcjach, jakie, wystąpiły po zażyciu leku.
- › O innych rodzajach alergii.
- › O zaburzeniach krzepnięcia krwi.
- › Czy jest Pani w ciąży lub że może być Pani w ciąży.

Należy przestrzegać wszelkich instrukcji, mówiących o tym, kiedy zaprzestać jedzenia i picia przed wykonaniem zabiegu.

Warto też zapytać zespół opieki medycznej, czy po wykonaniu zabiegu potrzebuje Pan/Pani innej osoby dorosłej w celu odwiezienia do domu lub pomocy w domu.

W dniu zabiegu

Zanim rozpocznie się zabieg, zespół opieki medycznej może podać Panu/Pani środek relaksujący (uspokajający). Może to być tabletki lub zastrzyk.

Podczas zabiegu:

- › Będzie Pan/Pani leżeć na boku lub na brzuchu.
- › Lekarz oznaczy i umyje obszar, który zostanie użyty do pobrania próbki.
- › Członek personelu medycznego wstrzyknie Panu/Pani środek znieczulający (znieczulenie miejscowe).
- › Lekarz zrobi niewielkie nacięcie przez znieczuloną skórę.
- › Następnie wykona jeden lub obydwa zabiegi.
 - Aspirację szpiku kostnego: Lekarz wprowadzi cienką igłę przez nacięcie i przebije nią kość. Do igły zostanie podłączona strzykawka w celu pobrania próbki płynu i komórek szpiku kostnego.
 - Biopsję szpiku kostnego: Lekarz wprowadzi drugą igłę przez to samo nacięcie i przebije nią kość. Następnie pobierze niewielką ilość tkanki szpiku kostnego.
- › Przez cały czas trwania każdego z tych zabiegów należy leżeć nieruchomo.
- › Może Pan/Pani poczuć ucisk lub krótkotrwały ból. Jest to zupełnie normalne.

Po skończeniu zabiegu członek zespołu medycznego nałoży kompres na miejsce nacięcia, aby zatamować krwawienie. Następnie owinie to miejsce bandażem.

Czas obserwacji po zabiegu wynosi 1 godzinę. W niektórych przypadkach czas obserwacji może się wydłużyć. W czasie obserwacji pielęgniarka będzie często sprawdzać stan Pana/Pani zdrowia i monitorować Pana/Pani parametry życiowe. Po tym krótkim czasie obserwacji większość pacjentów może wrócić do domu.

Czas rekonwalescencji w domu

Po powrocie do domu należy przestrzegać wszelkich zaleceń otrzymanych od zespołu opieki medycznej:

- › przyjmować wszystkie przepisane leki;
- › dbać o miejsce wykonania zabiegu zgodnie z zaleceniami;
- › sprawdzać miejsce wykonania zabiegu pod kątem zakażenia, np. zmiany koloru lub wystąpienia wydzieliny;
- › dbać, aby miejsce wykonania zabiegu i bandaże były suche; nie kąpać się, nie pływać, ani nie korzystać z jacuzzi przez 72 godziny; można myć się przy użyciu gąbki lub małego ręcznika;
- › można skorzystać z prysznica po upływie 24 godzin;
- › nie podnosić niczego cięższego niż 10 funtów (ok. 5 kg) przez 24 godziny;
- › nie wykonywać żadnych ćwiczeń fizycznych zanim lekarz nie wyrazi na nie zgody.

Należy natychmiast zadzwonić pod numer **312.695.0990** (TTY: 711) w przypadku wystąpienia któregośkolwiek z poniższych objawów:

- › temperatura powyżej 100,4 stopni F (38°C);
- › zwiększone zaczerwienienie, opuchnięcie lub ciepłota miejsca zabiegu lub wyciekająca z niego ropa lub wydzielina o nieprzyjemnym zapachu;
- › utrzymujące się krwawienie z miejsca zabiegu;
- › ból, który nie przechodzi po zażyciu paracetamolu;
- › coraz większy ból, opuchlizna lub odrętwienie wokół miejsca zabiegu;
- › nowy ból, odrętwienie lub osłabienie w nodze po stronie wykonania zabiegu.